

Likabehandlingsplan

**plan för arbetet mot trakasserier,
diskriminering och kränkande behandling**

Skönsmons förskola

giltighetstid: 2022-12-01 – 2023-11-30

ansvarig rektor: Susanne Berggren och Maria Dahl

1. Syfte och bakgrund

Syftet med en likabehandlingsplan är att barn ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Det råder ett absolut förbud för alla att kränka, diskriminera eller trakassera barn. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder.

2. Vision och arbetssätt

“Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”

“Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.”

“Förhållningssättet hos alla som verkar i förskolan, och deras sätt att agera och tala om något, påverkar barnens förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Därför är alla som verkar i förskolan viktiga som förebilder.”

Så står det i läroplanen för förskolan, Lpfö18, och det är också vårt uppdrag via Sundsvalls kommuns vision; *Vi gör det goda livet möjligt* och Barn och Utbildnings vision; *Alltid bästa möte för fortsatt lärande*, att verka för att förskolan präglas av respekt och ansvarstagande. Det är vårt uppdrag att konkretisera dessa i vardagen.

På Skönsmons förskola ska det råda ett öppet och accepterande förhållningssätt där alla respekteras. Alla barn har rätt att bli behandlade för att bli sitt bästa jag.

Personalens uppgift är att i trygg miljö ge barnen sådana förutsättningar att deras självkänsla växer. Det ingår i personalens uppdrag att främja barns lika rättigheter och möjligheter, förebygga, förhindra och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt att åtgärda och följa upp trakasserier och kränkande behandling.

På vår förskola ska vi visa varandra respekt och tänka på att vi är förebilder.

Vi som arbetar här har alla ett ansvar att uppmuntra varandra till ett kamratligt och respektfullt beteende.

Vi vill hjälpa barnen att förstå hur konflikter kan uppstå och hur man kan lösa dem. Alla barn ska känna sig trygga och kunna känna glädje över att gå till förskolan.

På Skönsmons förskola arbetar vi med hållbara relationer, till vuxna, barn, miljö och material. Vår verksamhet vilar på 8 ledord som med sina begynnelsebokstäver bildar namnen på de två avdelningarna LUST och LÄRA:

Leka, **U**tforskande, **S**kapande, **T**rygghet,
Lustfyllt, **Ä**ventyr, **R**elationer, **A**nsvar.

Hos oss ska barnen fyllas med *lust* till lärande och känna trygghet i att *lära* och utvecklas fullt ut tillsammans med andra.

Vi har en tro på det kompetenta barnet som ska känna trygghet och tillit till sin egen förmåga. Utbildningen ska präglas av omsorg om barnets välbefinnande samt ge möjlighet till att utforska sin omvärld tillsammans med andra.

3. Kartläggning av riskområden

Inom dessa begrepp/områden nedan har vi på Skönsmons förskola kartlagt att det kan finnas risk för att kränkning eller diskriminering kan uppstå. Därför vill vi lyfta fram dessa områden för att visa på hur vi kan jobba förebyggande för att minimera dessa risker.

Omsorgssituationer:

Vi arbetar aktivt med barns integritet i vår dagliga verksamhet. Vid blöjbyten och toalettbesök ansvarar ordinarie personal eller vuxna som barnen har knutit an till. Blöjbyte och toalett görs avskilt från andra barn och vuxna.

Klädbyten där kropp exponeras utförs i största möjliga mån i tvättrummet avskilt från andra barn och vuxna. Vi vuxna för en dialog med barnet och berättar vad som ska hända.

Stora barngrupper:

För att minimera konflikter arbetar vi aktivt med färre antal barn i grupperna i vår dagliga verksamhet. I rutinsituationer och övergångar då vi byter aktivitet är detta särskilt viktigt och något som vi har tagit fasta på i vår organisation.

Exempel; vid påklädning i hallen och ingång efter utevistelse, drop-in vid frukost och mellanmål, i projektarbeten etc.

Under de planerade undervisningssituationerna delas barnen upp i smågrupper och får växelvis vistas i inomhus- och utomhusmiljö.

Barn i behov av individuellt stöd:

Vi pedagoger på Skönsmons förskola läser under läsåret 21/22 en fortbildning; "Specialpedagogik för lärande för förskolan". Där får vi bredare kunskaper om hur vi aktivt kan arbeta för att välkomna alla barn i vår verksamhet.

Det handlar om vår lärmiljö, bemötande, inkludering, förhållningssätt, pedagogiska relationer. Denna kunskap ger oss en gemensam förståelse och samsyn inom området.

I jämställdhetssituationer

Vi pedagoger ska aktivt arbeta för att barnen ska bemötas utifrån person och inte utifrån kön. Vi ska inte uppmärksamma eller påtala sånt som kan stärka stereotypa könsmonster.

I vår lärmiljö benämns rummen utifrån neutrala ord. Vårt material är kreativt och okodat dvs att det inte klassificeras som kvinnligt och manligt. Allt material och alla lekar är tillgängliga för alla barn.

4. Mål för arbetet

- Vi vill arbeta mer aktivt med "Stoppanden" och "Stopp min kropp!".
- Nya metoder/rutiner för introduktion i förskolan.

5. Handlingsplan

Vi pedagoger är förebilder och vägleder i olika situationer och ansvarar för att detta genomförs.

På samlingar pratar vi med barnen om integritet. På våra reflektioner avsätts tid för detta.

Uppdatera och revidera våra metoder och material kring introduktion.
Rektor avsätter tid på APT/utvecklingsdag där personalgruppen får möjlighet att arbeta med frågorna.

Utvärdering sker i maj och oktober

6. Utvärdering av genomförda insatser

Eftersom Skönsmons förskola är nyöppnad så finns ingen tidigare plan.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Barnen involveras indirekt genom kartläggningen samt inför nästa kartläggning intervjuas de äldre barnen.

Riktlinjerna utgår från barnets- och gruppens behov.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev:

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

- Förskolechef/rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i förskolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller

etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.